

KRATKE VIJESTI

INVESTICIJSKI PROJEKTI SUSTAVA JAVNE VODOOPSKRBE I JAVNE ODVODNJE

U Opatiji su 19. studenoga 2023. svečano dodijeljeni ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost kroz aktivnosti u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO) za financiranje provedbe investicijskih projekata sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje kao i projekata smanjenja rizika od katastrofa u sektoru upravljanja vodama. Uručeno je 15 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava ukupne vrijednosti 109 milijuna eura s PDV-om, od čega bespovratna EU-ova sredstva iznose 73 milijuna eura. Zajedno s ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava uručeni su i ugovori o sufinanciranju projekata kojima se uređuje udio sufinanciranja nacionalne komponente projekata između *Hrvatskih voda*, javnoga isporučitelja vodnih usluga koji je ujedno prijavitelj, odnosno korisnik projekta, te partnera u sufinanciranju projekata.

Svečanome dodjeljivanju ugovora prisustvovali su potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković, ministar gospodarstva i održivog razvoja Davor Filipović, generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković sa zamjenicima Davorom Vukmirićem i Valentinom Dujmovićem te predstavnici jedinica lokalne samouprave i javnih vodnih isporučitelja na čije se područje ugovori odnose.

Za provedbu Programa vodnoga gospodarstva u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti inicijalno je bilo dostupno 696.810.246 eura bespovratnih sredstava, od čega je 539.099.440 eura bilo namijenjeno za ulaganja u vodnokomunalni sektor te 157.710.806 eura za ulaganja u smanjenje rizika od katastrofa u sektoru upravljanja vodama. Vlada Re-

publike Hrvatske je u lipnju ove godine donijela Odluku o davanju suglasnosti Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja za daljnju dodjelu sredstava preko raspoložive alokacije za financiranje provedbe investicijskih projekata koji se odnose na manje dijelove sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje otpadnih voda u okviru NPOO-a. Europska komisija potvrdila je izmijenjeni hrvatski plan za oporavak i otpornost u vrijednosti od 10 milijardi eura, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, a kojim se osigurava dodatnih 305 milijuna eura za ulaganja u vodnokomunalni sektor. Time se bespovratna sredstva namijenjena za ulaganje u vodnokomunalni sektor povećavaju na 844 milijuna eura, odnosno cijela alokacija u području vodnoga gospodarstva narasla je na 1,001 milijardu eura.

Vodno će gospodarstvo biti unaprijeđeno provedbom triju ključnih ulaganja u vodno gospodarstvo: Program razvoja javne odvodnje otpadnih voda s ciljem unaprijeđenja kvalitete vode umanjivanjem zagađenja te smanjenjem udjela nepročišćenih otpadnih voda, Program razvoja javne vodoopskrbe s ciljem osiguranja pristupa sigurnoj i pristupačnoj pitkoj vodi te Program smanjivanja rizika od katastrofa u sektoru upravljanja vodama. Ulaganja koja su predviđena kroz ta tri programa doprinijet će očuvanju vodnih resursa, a istodobno osiguranju dostupnosti pitke vode svim građanima, osobito ranjivim i marginaliziranim skupinama te na demografski ugroženim područjima, smanjenju onečišćenja okoliša i vodnih resursa otpadnim vodama i smanjenju gubitaka u vodoopskrbnim sustavima, čime će se smanjiti pritisak na vodna tijela te doprinijeti dugoročno održivome upravljanju vodama, te smanjenju rizika od poplava odnosno pridonijeti postizanju ciljeva zaštite voda (okolišni ciljevi), revitalizaciji i zaštiti prirodnih resursa. ■

RJEŠAVANJE PROBLEMA GUBITKA VODE ZA POSTIZANJE JAČE KLIMATSKE OTPORNOSTI

Kao dio reforme u sektoru vodnih usluga Vlada Republike Hrvatske pokrenula je važne aktivnosti kako bi se smanjili gubici vode u sustavu javne vodoopskrbe i unaprijedili kapaciteti. Time će biti poboljšana operativna učinkovitost i financijska održivost hrvatskoga sustava javne vodoopskrbe te unaprijeđena sigurnost i otpornost sektora vodnih usluga u cijeloj zemlji. Program tehničke potpore "Potpora smanjenju gubitka vode u okviru reforme vodnog sektora u Republici Hrvatskoj" težište stavlja na izradu Nacionalnog akcijskog plana za smanjenje vodnih gubitaka (Akcijski plan), a osmišljen je kao potpora Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja i *Hrvatskim vodama* u provedbi toga izazovnog procesa modernizacije. Projekt financira Europska unija kroz Instrument za tehničku potporu, a provodi Svjetska banka u suradnji s Glavnom upravom za potporu strukturnim reformama (DG REFORM) Europske komisije. Očekuje se da će taj ambiciozni Akcijski plan donijeti brojne koristi vodnome sektoru u RH. Jači kapaciteti javnih isporučitelja vodnih usluga za smanjenje gubitaka vode kao i potrebna ulaganja u sustav znatno će smanjiti tehničke i komercijalne gubitke vode s postojećih 50 posto na prosjek Europske unije od oko 25 posto. Samim time ublažit će se posljedice klimatskih promjena jer će u sustavu biti više vode onda kada je potražnja povećana, na primjer, u sušnim razdobljima i tijekom ljetne sezone. Ciljevi će sustav postati energetski učinkovitiji i ekološki prihvatljiviji jer će se smanjiti količina energije potrebna za pumpanje vode u vodoopskrbni sustav, ali i za crpljenje vode iz vodocrpilišta i zdenaca, čime će se smanjiti pritisak na

KRATKE VIJESTI

površinske i podzemne vodne resurse i okoliš. Provedbom tih aktivnosti i ulaganja Hrvatska će biti korak bliže ispunjavanju zahtjeva iz nove Direktive Europske unije o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju, ali i obveza iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Davor Filipović, ministar gospodarstva i održivog razvoja, istaknuo je važnost vode kao ključnoga čimbenika za život na određenome području te to kako klimatske promjene dodatno ističu potrebu očuvanja vodnih resursa. Istaknuo je odgovornost Republike Hrvatske u brizi o čistoj pitkoj vodi te potrebu za kvalitetnim upravljanjem sustavima za distribuciju vode. Naveo je da će predloženi projekt unaprijediti te sustave znatno smanjujući gubitke.

Jehan Arulpragasam, direktor Ureda Svjetske banke u Hrvatskoj, istaknuo je rastuću izloženost Hrvatske zabrinjavajućim posljedicama klimatskih promjena koje bi mogle rezultirati sušama i smanjenom dostupnošću vode tijekom ljetnih mjeseci. To bi utjecalo ne samo na turistički povezano gospodarstvo Hrvatske, već i na zdravlje i dobrobit njezinih građana. Aktivno provođenje pravodobnih mjera bit će ključno u poboljšanju vodne sigurnosti zemlje, uključujući smanjenje opsega crpljenja vode, jačanje otpornosti vodoopskrbnoga sustava te očuvanje ekološkoga statusa vodenih tijela u Republici Hrvatskoj. Također, izrazio je zadovoljstvo time što stručnost Svjetske banke može pridonijeti daljnjoj modernizaciji sektora vodoopskrbe i što će Banka i dalje biti ključni partner Vladi Republike Hrvatske u tome procesu.

Natalie Berger, ravnateljica Glavne uprave Europske komisije za potporu strukturnim reformama, istaknula je da su nas ruska invazija na Ukrajinu i prateća kriza podsjetili na vrijednost naše energije te na potrebu za promjenom naših stavova o vodi. Umjesto čekanja nove krize

istaknula je važnost aktivnog djelovanja već sada kako bismo osigurali otpornost vodnoga sektora i kontinuiranu dostupnost vode svima.

Konferencija je održana 21. studenoga 2023., a ponudila je platformu za predstavljanje rezultata i za razgovor o važnosti aktivnosti usmjerenih na smanjivanje gubitka vode za sveukupni vodni sektor u Hrvatskoj i o rizicima uslijed klimatskih promjena, a svi prisutni imali su priliku čuti nešto o međunarodnim iskustvima i primjerima dobre prakse u sličnim procesima modernizacije toga sektora. Uz to sudionici iz javnih isporučitelja vodnih usluga, domaći i međunarodni stručnjaci za vodni sektor te predstavnici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, *Hrvatskih voda*, Europske komisije i Svjetske banke razgovarali su o izazovima i aktivnostima potrebnima za provedbu Akcijskoga plana. ■

U TIJEKU RADOVI NA OBNOVI ŽELJEZNIČKE PRUGE ZABOK – KRAPINA

U tijeku su intenzivni radovi na obnovi željezničke pruge na dionici Zabok – Krapina dugoj 16 kilometara. Radovi vrijedni 13,5 milijuna eura (bez PDV-a), koji se financiraju iz državnoga proračuna Republike Hrvatske, obuhvaćaju kompletnu zamjenu dotrajalih tračnica i pragova, ugradnju novih pružnih oznaka i prateće radove na elektroinstalacijama, a na 22 željezničko-cestovna prijelaza bit će zamijenjena nova kolnička konstrukcija preko pruge (popođenje). Postrojenje za izmjenu gornjega pružnog ustroja u dva je tjedna zamijenilo stare pragove i tračnice novima duž cijele dionice. Tim su povodom predsjednik Uprave *HŽ Infrastrukture* Ivan Kršić, gradonačelnik grada Krapine Zoran Gregurović i predstavnik izvođača tvrtke *Swietelsky* Zvonko Dundović u pratnji medija obišli radove u mjestu Štručljevu. Trenutačno putnike

tom dionicom prevoze zamjenski autobusi, a po završetku radova ponovno će voziti 27 putničkih vlakova na dan.

Ivan Kršić rekao je da će brzina iznositi 80 km/h, što je dvostruko više nego prije kada je iznosila 40 km/h, pa će i putovanje biti dvostruko kraće, odnosno brzi vlak između Zaboka i Krapine vozit će oko 15 minuta odnosno 20 minuta uz zaustavljanja. Dodao je da je ta lokalna pruga jednako važna kao međunarodni koridori jer povezuje stanovnike Zagorja s glavnim gradom.

Rok za završetak svih radova jest svibanj 2024., kada bi željeznički promet ponovno trebao biti uspostavljen.

HŽ Infrastruktura je u srpnju 2023. s tvrtkom *Swietelsky* skloplila ugovor za izvođenje radova. Pripremni radovi započeli su u listopadu 2023., a postrojenje za zamjenu pragova i tračnica započelo je s radom početkom prosinca 2023. Postavljaju se novi pragovi, tračnice i tucanik. Stroj koji mijenja kolosiječnu rešetku, a u isto vrijeme miče stari i postavlja novi materijal, obradi 300 metara pruge na sat. To je najsloženiji i najskuplji dio posla, nakon čega slijedi zamjena kamena tucanika.

U posljednjih deset godina u Krapinsko-zagorskoj županiji je u željezničku infrastrukturu uloženo 38 milijuna eura, od čega su 24 milijuna eura iz EU-ovih fondova (dodatnih 85 milijuna eura uloženo je u modernizaciju i elektrifikaciju pruge Zaprešić – Zabok koja dijelom prolazi kroz Krapinsko-zagorsku županiju, a dijelom kroz Zagrebačku županiju). U idućih pet godina *HŽ Infrastruktura* u Krapinsko-zagorsku županiju planira uložiti još 25 milijuna eura. ■

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROGRAMA PREKOGRAIČNE SURADNJE INTERREG SLOVENIJA – HRVATSKA 2014. – 2020.

Dana 27. studenoga 2023. u Ljubljani organizirana je završna konferencija Pro-

KRATKE VIJESTI

grama prekogranične suradnje Interreg Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020., na kojoj su predstavljene postignuti rezultati te je dan pregled mogućnosti ulaganja za novo programsko razdoblje 2021. – 2027. U sklopu istoga događanja bile su organizirane i završne konferencije Programa prekogranične suradnje Interreg Slovenija – Austrija 2014. – 2020. te Interreg Slovenija – Mađarska 2014. – 2020.

Program Interreg Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020. jedan je od programa Europske teritorijalne suradnje koji podupire Europsku kohezijsku politiku. Program je kroz suradnju nadležnih institucija u Hrvatskoj i Sloveniji doprinio unaprjeđenju upravljanja rizicima od poplava, očuvanju i održivome korištenju prirodnih i kulturnih resursa te unaprjeđenju suradnje u području zdravstvene zaštite, socijalne skrbi, službe spašavanja, povezanosti i mobilnosti.

S ukupnim proračunom od 55,7 milijuna eura, od čega je sufinanciranje iz Europskog fonda za regionalni razvoj iznosilo 46,1 milijun eura, uspješno je proveden 41 projekt u kojemu je sudjelovalo ukupno 245 partnera, od kojih 124 iz Slovenije, a 121 iz Hrvatske. Za hrvatske partnere ugovoreno je ukupno 20,54 milijuna eura iz Europskoga fonda za regionalni razvoj.

Projekti su se provodili u tri prioritete osi: Integrirano upravljanje rizicima od poplava na prekograničnim riječnim slivovima, Očuvanje i održivo korištenje prirodnih i kulturnih resursa te Zdrava, sigurna i pristupačna pogranična područja, te kroz četiri specifična cilja. Kroz četiri poziva na dostavu projektnih prijedloga uspješno su provedena četiri strateška projekta te 37 standardnih projekata u kojima su sudjelovali projektni partneri iz devet slovenskih regija te osam hrvatskih županija koje su dio programskoga područja.

Među 41 provedenim projektom posebno se ističu četiri strateška projekta FRISCO. To su strateški projekti hrvatskih i slovenskih institucija vodnoga gospodarstva i suradničkih institucija koji su provedeni u sektoru upravljanja rizicima od poplava, čime su poboljšani i uvjeti za održivi turistički razvoj i očuvanje bogate biološke raznolikosti prekograničnoga prostora. Zbog složenosti ta vrsta projekata mogla je biti provedena isključivo u obliku prekogranične suradnje.

Ukupna vrijednost strateških projekata FRISCO iznosila je 10 milijuna eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj, od čega se 50 posto vrijednosti odnosi na hrvatske projektne partnere. U sklopu projekta FRISCO1 izrađeni su zajednički alati, modeli i karte, izgrađen je sustav za alarmiranje (sirene) te je ojačana svijest/kapaciteti za prekogranično upravljanje rizicima od poplava. Također, dovršena je studijsko-projektna dokumentacija te su ishođene dozvole potrebne za provedbu kratkoročnih mjera kroz projekte FRISCO 2. Kroz projekt FRISCO 2.1. provedene su mjere za smanjenje rizika od poplava na području rijeke Sutle s obje strane granice, i to nadogradnjom brane Vonarje. Kroz projekt FRISCO 2.2. provedene su građevinske mjere na slivu rijeke Mure, a u Hrvatskoj je izvedena rekonstrukcija nasipa u Sv. Martinu na Muri. U Hrvatskoj su kroz projekt FRISCO 2.3. provedene građevinske mjere na slivu Drave, i to rekonstrukcija nasipa Otok Virje – Brezje, te na slivu Kupe, i to izgradnja zaštitnoga zida kod naselja Hrvatsko.

Na događanju je dr. Aleksander Jevšek, ministar za koheziju i regionalni razvoj Republike Slovenije, izrazio zadovoljstvo rezultatima programa i ostvarenom koristi za stanovnike programskoga područja. Istaknuo je izvrsnu suradnju s ministrom Erlicem i najavio daljnji rad na novim projektima, posebno u tematskome području zaštite od poplava.

Predstavljani su i uspješno provedeni projekti iz programskog razdoblja 2014. – 2020. na sva tri programa prekogranične suradnje. Iz programa Interreg Slovenija – Hrvatska 2014. – 2020. predstavljen je projekt CrossCare, kroz koji je uspostavljena nova struktura prekogranične suradnje za osiguravanje integritetnog pristupa skrbi za starije osobe u kući. U sklopu događanja predstavljen je dokument o mogućnostima kapitalizacije rezultata programa te znanja i iskustava stečenih kroz nove projekte u novome programskom razdoblju kao i kroz sinergiju s ostalim programima Interreg. ■

PROJEKT DYNAXIBILITY4CE OSVOJIO REGIOSTARS 2023 U KATEGORIJI "POVEZANA EUROPA"

Natjecanje REGIOSTARS predstavlja europsku oznaku izvrsnosti za projekte financirane sredstvima kohezijske politike EU-a, koji se odlikuju inovativnim i uključivim pristupom regionalnome razvoju. Projekt Dynaxibility4CE bio je usmjeren na istraživanje implementacije rješenja za unaprjeđenje javnoga prijevoza i stvaranje održivijih prometnih sustava. Financiran kroz Program transnacionalne suradnje Interreg Središnja Europa 2014. – 2020. u cilju istraživanja implementacije rješenja za unaprjeđenje javnoga prijevoza i stvaranje održivijih prometnih sustava, s fokusom na ključnim trendovima poput mobilnosti kao usluge (MaaS), urbanih regulacija pristupa vozilima (UVARs) te suradnje i povezivanja autonomne mobilnosti (CCAM), uvjerljivo je osvojio nagradu REGIOSTARS u kategoriji "Povezana Europa". Taj je projekt dokazao da je moguće postići održivu mobilnost i poboljšati kvalitetu zraka u središnjoj Europi. Kroz projekt podržano je sedam gradova, i to Koprivnica, Budimpešta, Graz, Krakov, Leipzig, Parma i Stuttgart, koji su u sklopu projekta osna-

KRATKE VIJESTI

ženi strategijama i alatima za planiranje održive mobilnosti. Osim financijske podrške projekt je rezultirao korisnim vodičima te suradnjom s drugim relevantnim inicijativama, doprinoseći tehničkome napretku mobilnosti u regiji. U sklopu projekta Koprivnica je bila fokusirana na implementaciju koncepta mobilnosti kao usluge (MaaS) kao sredstva za poboljšanje javnoga prijevoza i stvaranje zajedničkoga i funkcionalnoga prijevoznoga sustava. Iako MaaS nije široko prihvaćen koncept u Hrvatskoj, projekt je identificirao potrebu za inovativnim pristupima, ističući ulogu državne podrške u prevladavanju prepreka i nedostatka financijskih poticaja.

Projektni rezultati, posebno nova lokalna suradnja uspostavljena tijekom projekta Dynaxibility4CE, postavljaju temelje za daljnji razvoj MaaS aktivnosti. Taj kontekst skreće pozornost na ulogu Koprivnice u promicanju inovacija u mobilnosti unutar manjih zajednica te na važnost suradnje i takve podrške na državnoj razini. Vrijednost projekta iznosi 1.320.446 eura, od čega je 1.072.229,19 eura iz EFRR-a, a proračun Grada Koprivnice je 64.265,00 eura, od čega 54.625,25 eura čine sredstva iz EFRR-a. ■

SASTANAK EUROPSE GRUPACIJE ZA TERITORIJALNU SURADNJU "PUTEVI BUDUĆNOSTI LJUBLJANA – NOVO MESTO – KARLOVAC – ZAGREB"

Na sastanku održanome 10. studenoga 2023. u Novom Mestu, u Sloveniji sudjelovali su Šime Erlič, ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, i Aleksander Jevšek, slovenski ministar kohezije i regionalnog razvoja. Radi se o vrsti udruživanja kojom se lakše ostvaruju ciljevi u rješavanju pitanja od zajedničkog interesa u prekograničnome prostoru. Grupacija je sastavljena od institucija objiju država, a čine ju hrvatski članovi

Karlovačka županija i HŽ *Infrastruktura d.o.o.* te iz Slovenije općine Škofljica, Grosuplje, Ivančna Gorica, Trebnje, Mirna Peč, Semič, Črnomelj i Metlika, Gradska općina Novo Mesto, *Razvojni centar Novo Mesto d.o.o.* i *Slovenske željeznice d.o.o.* Fokus toga tijela usmjeren je na projekte revitalizacije prekogranične željezničke infrastrukture na relaciji Ljubljana – Grosuplje – Trebnje – Novo Mesto – Metlika – Karlovac – Zagreb, odnosno na unaprjeđenje suradnje u području transporta i mobilnosti. To će posebno doprinijeti regionalnome razvoju, što je vrlo važno za manje, ruralne sredine uz državnu granicu. Nakon sastanka Europske grupacije za teritorijalnu suradnju dvojica ministara dodatno su razgovarala o zajedničkim strateškim projektima te definirala njihov smjer kroz program Interreg Slovenija – Hrvatska koji će obilježiti novu financijsku perspektivu prekogranične suradnje dviju zemalja do kraja desetljeća. Novih 50 milijuna eura iz programa Interreg planirano je za ulaganja u području borbe protiv poplava, zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i turizma, a novi poziv za financiranje projekata očekuje se već sljedećega tjedna.

Ministar Erlič istaknuo je da su prekogranična partnerstva sve raznolikija te da koriste cijelome stanovništvu u pograničnome području. Kroz taj je program već realiziran 41 projekat s 245 partnera. U srpnju 2023. vlade i resorna ministarstva objiju država potpisali su sporazum o suradnji u pružanju hitne zdravstvene zaštite, proizišao iz uspješnih projekata u sklopu programa Interreg Slovenija – Hrvatska. Ministar je rekao kako je to svijetli primjer toga kako suradnja institucija na lokalnoj i regionalnoj razini može donijeti izvrsna rješenja i na nacionalnoj razini. To znatno podiže kvalitetu života s obje strane granice. Posjet Sloveniji zaključen je kratkim obilaskom Novoga Mesta u pratnji gradonačelnika Gregora Mace-

donija, koji je tom prigodom istaknuo uspješno provedene projekte urbanoga razvoja poput obnove gradske jezgre te pješačkih mostova arhitekta Marjana Pi-penbahera, projektanta Pelješkog mosta, najpoznatijega hrvatskog mosta. ■

ZA RAZVOJ 22 GRADA I NJIHOVIH URBANIH PODRUČJA 680 MILIJUNA EURA

U organizaciji Europske urbane inicijative (EUI), instrumenta Europske komisije za potporu urbanoj dimenziji kohezijske politike u razdoblju 2021. – 2027., te Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u Zadru je održano dvodnevno događanje u cilju izgradnje i jačanja kapaciteta posvećenih visokokvalitetnim integriranim teritorijalnim ulaganjima (ITU) u Hrvatsku.

Nakon što se tijekom financijske perspektive 2014. – 2020. održivi urbani razvoj u Hrvatskoj provodio kroz ITU mehanizam u osam najvećih gradova, u novoj perspektivi 2021. – 2027. čak 22 grada i njihova urbana područja dobit će sredstva za provedbu svojih urbanih strategija. Riječ je o 680 milijuna eura dostupnih u sklopu Integriranoga teritorijalnog programa (ITP) koje će gradovi moći ulagati u unaprjeđenje poduzetničke konkurentnosti, čisti i pametni gradski promet, zelenu i turističku infrastrukturu te revitalizaciju kulturne baštine i *brown-field* područja. Zato su ciljevi događanja u Zadru bili istražiti relevantne ITU prakse iz drugih država EU-a, pomoći hrvatskim urbanim vlastima da bolje razumiju kako se međusektorske politike mogu povezati kroz ITU i kako najbolje promicati sinergije između sektorskih intervencija u praktičnome smislu te potaknuti inovativne pristupe u kontekstu ITU-a u Hrvatskoj, kako u modelima isporuke tako i u donošenju ideja za nove vrste projekata. Tako je posebno zanimljiv bio panel na

KRATKE VIJESTI

kojemu su predstavnici Osijeka, Zadra i Karlovca, koji su već uspješno proveli ITU projekte u svojim urbanim područjima, svoja znanja i iskustva, ali i izazove prenijeli gradovima koji su se tek priključili ITU mehanizmu.

Šime Erlić, ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije, istaknuo je blisku suradnju s gradovima, fokusiranu na unaprijeđenje njihovih strategija planiranja, integracije i provedbe ulaganja financiranih iz EU-ovih fondova i ITU mehanizma. Vlada je osigurala povijesno visok iznos od 680 milijuna eura iz EU-ovih fondova za gradove i njihov urbani razvoj, što svjedoči o visokome prioritetu koji im pridaje. Istaknuo je važnost jačanja kapaciteta razmjennom znanja i primjera dobre prakse, bilo iz prethodnih ITU ulaganja u Hrvatskoj bilo iz projekata diljem EU-a. Izdvojio je suradnju s Europskom urbanom inicijativom koja podržava inovacije, izgradnju kapaciteta i razvoj politika za održivi urbanizam, čija su iskustva dragocjena za razvoj budućih ITU projekata u Hrvatskoj.

Od raspoloživih sredstava 30 milijuna eura osigurano je za ulaganja u poduzetništvo, 14,16 milijuna eura za zeleni, čisti, pametni i održivi gradski prijevoz, a čak 509,67 milijuna eura za ulaganja u *brownfield*, kulturnu i prirodnu baštinu, održivi turizam, zelenu i višenamjensku infrastrukturu te javne površine.

U Integrirani teritorijalni program u novoj financijskoj perspektivi uključena su četiri središta urbanih aglomeracija: Zagreb, Split, Rijeka i Osijek, središta većih urbanih područja: Zadar, Slavonski Brod, Pula, Karlovac, Sisak, Varaždin, Šibenik, Dubrovnik, Bjelovar i Vinkovci, te središta manjih urbanih područja koja su ujedno središta županija: Koprivnica, Vukova, Čakovec, Požega, Virovitica, Krapina, Gospić i Pazin. Ukupno su obuhvaćena 192 grada i općine, s ukupno 2 670 134 stanovnika, odnosno 68,7 posto stanovništva Hrvatske.

Uz aktivno učenje na edukativnim predavanjima i radionicama sudionici događanja imali su priliku učiti i iz terenskih obilazaka uspješno provedenih projekata u Zadru kao što su kompleks svetog Nikole, budući Centar za suvremenu umjetnost, kulturu i mlade, poslovna zona Crno, poduzetnički inkubator i kontrolna soba Inteligentnoga prometnog sustava te drugi. ■

U VIŠKOVU ODRŽANE DVIJE TRIBINE O SANACIJI JAME SOVJAK

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti je u suradnji s Općinom Viškovo 22. i 23. studenoga 2023. održao javne tribine za mještane Općine Viškovo na kojima su predstavljene informacije o trenutačnome stanju sanacije jame Sovjak te odrađenim i planiranim aktivnostima na projektu sanacije. Iva Jandriček, voditeljica službe podrške krajnjim korisnicima za pripremu projekata, izrazila je zadovoljstvo time što su nakon dugotrajnoga procesa pripreme dokumentacije i dobivanja dozvola započeti prvi fizički radovi na lokaciji jame Sovjak. Istaknula je da se trenutačno provode radovi prve faze, koja uključuje izgradnju platoa za smještaj opreme potrebne za buduće izvlačenje otpada iz jame. Dodala je da se sada približavaju fazi izvlačenja otpada te da na tribini žele detaljno predstaviti mještanima što ih očekuje u drugoj fazi projekta i koje će mjere biti poduzete kako bi se minimizirao utjecaj na ljude i okoliš. O odrađenim aktivnostima na projektiranju i ishođenju dozvola detaljno je govorio Slaven Soldo, projektant iz *Ivicom Consultinga*. Radovi koji se trenutačno izvode odnose se na sve one pripremne radnje koje su obavezne kako bi se kasnije moglo provesti samo vađenje otpada iz jame, a uključuje postavljanje ograde, izradu platoa, postavljanje dizalica i pomoćne opreme.

Dario Kontošić iz Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, prezentirao je rad i važnost mjernih postaja s prikazom validiranih rezultata mjerenja na lokaciji. Rezultati se redovito objavljuju na mrežnoj stranici projekta jama-sovjak.eu, na besplatnoj mobilnoj aplikaciji, a dostupne su i na mrežnoj stranici Nastavnog zavoda, gdje se prikazuju podaci dobiveni i iz ostalih mjernih postaja.

Vladimir Kanić iz tvrtke *Prospekt* građanima je predstavio rad mobilne aplikacije, a mještane je izvjestio kako su postavljeni obavijesni ekrani na dvjema lokacijama uz prometnice u neposrednoj blizini jame Sovjak na kojima se prikazuju rezultati mjerenja kvalitete zraka. Svi ti komunikacijski kanali uspostavljeni su kako bi se omogućili maksimalna vidljivost i transparentnost mjerenja kvalitete zraka.

U ime izvođača radova Igor Meixner iz tvrtke *DLS* mještane je upoznao s dokumentom Plan i program obavještanja i potencijalnog privremenog iseljavanja stanovnika ili evakuacije u slučaju prekoračenja dozvoljenih razina koncentracija onečišćujućih tvari u zraku. U njemu su detaljno razrađeni svi koraci koji će se poduzimati u slučaju da dođe do prekoračenja graničnih vrijednosti onečišćujućih tvari, odnosno čak i prije dolaska do graničnih vrijednosti.

U cilju što boljeg informiranja mještani su uručeni informativni materijali na kojima se nalaze ključne informacije, a one će biti dostupne na mrežnoj stranici projekta. Odaziv mještana Općine Viškovo na dvije tribine bio je vrlo velik, što dokazuje da je zanimanje za projekt sanacije jame Sovjak znatan. Zato će projektni tim pod vodstvom Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i dalje aktivno i pravodobno upoznavati mještane i predstavnike medija s aktualnostima na projektu. ■

KRATKE VIJESTI

ODRŽANA EDUKACIJA O EGRAĐEVINSKOM DNEVNIKU

Hrvatska gospodarska komora je u suradnji s Ministarstvom prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine 27. studenoga 2023. organizirala radionicu "eGrađevinski dnevnik", koja je održana u Vijećnici HGK-a pred oko 70 sudionika. Predavačica Gordana Špehar Hafizović, voditeljica službe u Upravi za razvoj informacijskih sustava i digitalizaciju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, predstavila je aplikaciju eGrađevinski dnevnik, koja je obvezna od 1. siječnja 2023. i kojom je omogućeno digitalno praćenje cijeloga procesa gradnje: od prijave početka gradnje pa sve do samog izdavanja uporabne dozvole. Vežano uz to Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine dalo je suglasnost Hrvatskoj gospodarskoj komori za izdavanje kartica (E-poslovna kartica) s potpisnim i identifikacijskim certifikatom za pristup eGrađevinske dnevniku inženjerima i tehničarima u djelatnostima prostornoga uređenja i gradnje koji su zaposlenici tvrtki članica Hrvatske gospodarske komore, a koji nisu članovi strukovnih komora i nemaju poslovnu vjerodajnicu koju su izdale strukovne komore. Špehar Hafizović istaknula je da je od početka 2023. u aplikaciji otvoreno oko 8000 dnevnika, što govori o velikome broju aktualnih gradilišta u Hrvatskoj, ne uključujući (u cijelosti) projekte obnove nakon potresa. ■

PRVA OSNOVNA ŠKOLA U PETRINJI USKORO OTVARA SVOJA VRATA

Potpredsjednik Vlade i ministar Branko Bačić u društvu mađarskoga veleposlanika Nj. Eksc. Csaba Demcsáka, zamjenika župana Sisačko-moslavačke županije Mihaela Jurića, gradonačelnice

Petrinje Magdalene Komes i ravnateljica škole Roberta Groza obišao je u utorak 21. studenoga radove na izgradnji I. osnovne škole Petrinja na lokaciji Mije Srnaka 1. Projekt izgradnje nove osnovne škole vrijedan je više od 22 milijuna eura i provodi se na temelju suradnje mađarske i hrvatske vlade. Nova školska zgrada prostire se na 5500 kvadratnih metara i imat će 20 suvremeno opremljenih učionica. Uz školu gradi se sportska dvorana od 1500 kvadratnih metara, a projektom su predviđeni i vanjski odgojno-sportski sadržaji. Radovi na školi izvode se planiranim tempom te se očekuje da bi škola trebala biti spremna za prihvata učenika u drugome polugodištu ove školske godine.

Izgradnja I. osnovne škole Petrinja donacija je Republike Mađarske i projekt vodi Mađarska ekumenska humanitarna organizacija. Sisačko-moslavačka županija osigurala je stručni nadzor i voditelja gradnje te će po završetku izgradnje opremiti školu uz financijsku pomoć Ministarstva znanosti i obrazovanja u procijenjenome iznosu od 700.000 eura. Nakon što su radovi na gradnji škole privremeno obustavljeni zbog financijskih poteškoća, Vlada RH je u kolovozu 2023. donijela odluku o osiguranju četiri milijuna i 83 tisuće eura kako bi škola bila dovršena. Potpredsjednik Vlade i ministar Branko Bačić izrazio je uvjerenje da će u sljedećih mjesec i pol dana biti dovršeno nekoliko važnih projekata na području Petrinje, Gline te Sisačko-moslavačke županije. Istaknuo je predanost Vlade obnovi cjelokupnoga područja pogođenog potresom te istaknuo kontinuiranu dinamiku rada u tome smjeru. Naveo je kako su obiteljske kuće, višestambene zgrade te revitalizacija prostora za obrazovanje i socijalnu skrb prioriteta. Istaknuo je važnost revitalizacije regije kako bi mladi mogli ostati i kako bi se osigurala nova radna mjesta. Smatra da će samo u takvoj sinergiji projekata biti

moguće poboljšati razinu kvalitete života na području Sisačko-moslavačke županije i grada Petrinje. ■

ZAPOČELA PROVEDBA PROJEKTA SMAFIN EXPANDED

U listopadu 2023. započela je provedba projekta SMAFIN Expanded. Hrvatski savjet za zelenu gradnju je u suradnji s partnerima INZEB-om, REGEA-om, PRONZEB-om, ENEFFECTCONSULT-om, JSI-om i RoGBC-om te koordinatorom projekta CRES-om u Pikermiju, u Grčkoj održao službeni uvodni sastanak koji je održan 2. i 3. studenoga 2023. Cilj projekta jest nastaviti uspostavljenu metodologiju okruglih stolova za poticanje održivih ulaganja, započetu prethodnim projektom SMAFIN. To će omogućiti korištenje mreže dionika kako bi svi ključni sudionici sudjelovali u dijalogu i kako bi se proširilo znanje o praksama Europske unije u financiranju energetske učinkovitosti, posebno u široj balkanskoj regiji. Projekt SMAFIN Expanded podržat će implementaciju pametnoga financiranja za ulaganja u energetske učinkovitost u privatnim i javnim zgradama, u terciarnome sektoru te u malim i srednjim poduzećima te će nastojati unaprijediti političke procese razvojem smjernica za učinkovite i zrele preporuke. Također će mobilizirati privatna ulaganja kroz pametne financijske instrumente i učinkovita jamstva, koja će biti dostupna donositeljima politika ili financijskim institucijama. Uloga Hrvatskoga savjeta za zelenu gradnju jest koordinacija radnih skupina ključnih aktera i stručnjaka na nacionalnoj razini (*National Working Groups*) i okruglih stolova, tijekom kojih će, u suradnji s partnerima, primijeniti nova znanja dobivena iz tematskih radnih skupina (*Thematic Working Groups*) i međunarodnih laboratorija (*Cross-country Labs*).